

KONYA

HALKEVİ AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

YIL : X

EYLÜL 1945

SAYI : 83

ÇARHACI ALİ PAŞA

MUZAFFER ERDOĞAN

Tanzimatın ilânına takaddüm eden devre zarfında Konya valiliğinde bulunan şahısları gözden geçirirken Çarhacı Ali Paşa'yı da bilhassa kayıt ve tesbit etmeden geçmek doğru değildir. Bir aralık sadaret kaymakamlığına kadar yükselebilen bu zatın Konya tarihinde Çelik Mehmet ve Kadı Abdurrahman Paşalar derecesinde önemi olduğunu söylemeyi lüzumsuz görüyoruz. Başta Cevdet paşa tarihi olduğu halde o devre ait bazı Osmanlı tarihlerinde onun aslen Konyalı olarak kayıt edildiğini gözönüne getirecek olursak ehemmiyetinin bizim için daha ziyade artacağında şüphe yoktur. Aile ve ecdadı (1) hakkında olduğu kadar doğum tarihi de bugün bizce meçhul bulunan bu zat, gençliğini bir takım vezirlerin dairelerine intisab etmek, görgü ve bilgisini bu suretle zamanının bu çeşid olgun muhitlerinde inkişaf ettirmek İmkânlarını bulabilmişti. Başlangıçta İçağalar arasında Ali efendi diye her yerde ün almayı muvaffak olan bu zatın genç yaşında bile büyük bir şöhret kazanmış olduğu tarihen sabit olmasına rağmen son zamanlarda yayınlanmakta olan İslâm Ansiklopedisi'nde hakkında her nasılsa bir kaç satır olsun yazı yazılmamıştır.

(1) — Esat Efendi, babasının Konyalı bir tatar olduğunu ve orada öldüğünü söylemekte ise de hakkında daha fazla malûmat verememektedir. (Bakınız: Vekayiname, Millet Kütüphanesi, Tarih kitablârı (yazma) №. 49, s: 318 - 321).

Yukarda söylediğimiz üzere İçağalar arasında büyük bir şöhret kazanan Ali efendi, Kör Yusuf Ziya Paşa'nın maiyyetinde Mısır Seferine iştirak etmiş ve az sonra İskenderiye muhafızı olan Hurşit Paşaya intisab eylemişti. Hurşit paşanın Mısır Vali olması üzerine bir müddet kethüdalığını yapan Ali efendi, az soyra kapıcıbaşılık rütbesine yükselmişse de efendisinin azledilerek vazifesinden uzaklaşması, netice itibarile, kendisi için de hayırlı olmayarak oradan ayrılmasını ve İstanbula dönmesini icab ettirmişti. Bu suretle İstanbula gelen Ali efendi bir müddet kendi şahsî iş ve gücü ile meşgul olduktan sonra Osmanlı Devletince Rusya'ya karşı harp açılır açılmaz ühdesine vezaret verilmek suretile Silistre Valiliğine tayin edilmiş ve ayrıca Çarhacılık memuriyeti de buna ilâve edilmişti. (2) İmparatorluğun eski nüfuz sahibi kaptanlarından Salih Paşanın tercih ve tavsiyesile vezarete yükselen Ali Paşa, 1807 (H: 1222) yılına rastlayan

(2) — Çarhacı Ali Paşa, Kaptan Salih Paşa'nın 1222 yılında yapılan Rusya seferindeki tavsiyesile Silistre mansıbına tayin edildiği zaman Adanalı Sürûri şöyle bir tarih söylemişti:

قبوچی باشی ایکن دلیر اولوب اوج توغ
ور مرادی احدى مفتخ الابواب
اولوب سیلستره منصب اوکا دیدم تاریخ
وزارتی علی پاشایه سمد ایده وهاب

mezkûr tarihte «Çarhacı Ali Paşa» ad ve ünvanı ile tanınmaya başlamıştır. (3)

Ruslara karşı «Krelaş» mevkiinde gösterdiği kahramanlık ve kazandığı büyük başarı başta Osmanlı Hükümdarı olduğu halde bir çok büyük ricâl ve erkânın takdirlerini mucib olmuş ve onun ötedenberi mevcûd olan şöhretini bir kat daha artırmıştı. Bu başarıdan sonra Osmanlı ordusu ile birlikte hükümet merkezi olan İstanbul'a dönen Çarhacı Ali Paşa, üzerinde bulunan Silistre Vâililiğinden ve ordu çarhacıbaşılığından affedilerek sadaret kaymakamlığına tayin edilmişti. Biz sadrazam Memiş paşanın 3 Ocak 1809 (14 Zilkade 1223) tarihine rastlayan bir pazar günü azledilüp Sakız adasına sürülmesiyle neticelenen bu tayin işinin sebebini, Mehmet Atallah efendinin tarihinde bilmünasebe tesbit ettiği kayıtlardan bir dereceye kadar öğrenebiliyoruz. (4). Onun ifadesine göre mezkûr tarihlerde devletin çok tehlikeli bir durum arzeden dış siyasetinin vehâmeti dahilde gayet geniş sarsıntılar tevhit etmiş, başta İstanbul olduğu halde memleketin muhtelif köşelerindeki zabitlerle hükümet reisleri kendilerinden başkasını düşünmez olmuş, halk ise böyle bir bozuk idare altında şaşkın bir vâziyete gelmiş bulunuyordu. Tam bu sıralarda hükümetin başında bulunan Memiş Paşa ise bütün bu kargaşalık ve ayrılıkları büyük bir başarıyla

(3) — Osmanlı ordusunun yürüyüş esnasında pişdarı teşkil eden ve eski Yeniçeri kurumlarından olan Çarhacılar, en güzide efrad olarak dört ilâ beş bin süvariden tereküp eylerdi ki bunların âmiri Çarhacıbaşı idi. Çarhacıbaşının memuriyeti sefer imtidadınca devam eder ve esas kuvvetin hemen hemen yedi veya sekiz fersah önünde ilerlerdi.

(4) — Mehmed Atallah, Tarih-i Şânizade, cilt: 1, S: 156 - 157.

yoluna koyarak devletin birbirine bağlı olan haricî ve dahilî siyasetini tam bir istikrar esası üzerinde toplamaktan mahrum bulunuyordu. Bundan başka hariçte Osmanlı kuvvetleri düşmanları ile ister istemez çarpışarak mahv olup giderken dahilde de halkın emniyet ve âsâyişsizlik yüzünden birbirini boşu boşuna mütemadiyen kırıp yokettiği görülüyordu. Kendisini korkunç bir halde göstermekte olan felâketin mütemadiyen artmakta olduğunu sezmiş olan Osmanlı hükümdarı, devletin bozulan nizamına bir çekidüzen vermek ve sefer ve hazere her zaman için hazır bir vaziyette bulunmak üzere eski sadrazamlardan Yusuf Ziya Paşayı tekrar sadarete getirmek hususunda tereddude düşmedi. Böylece Memiş paşa iş başından uzaklaştırılmış ve Yusuf Ziya paşa'nın bulunduğu yerden hükümet merkezine gelmesine kadar kaymakamlık vazifesi Çarhacı Ali paşa'nın uhdesine tevdi edilmişti. Bu esnada sadarete tayin işinin Osmanlı hükümdarınca alenen yapılmamış olması yüzünden her vezir kendisini o mevkie lâıyk ve münasib görmekte tereddüde düşmemişlerdi. Yusuf Ziya paşa tayin edildiği Halebe giderken Malatya civarında Mahmut II nin kensini sadarete münasib gördüğünü öğrenmişse de Yeniçeri kıyıamlarının artmasını ve devlet hazinesinin boşluğunu gözönüne getirip hiç bir şeye muvaffak olamayacağını düşünerek tereddüt içinde kalmıştı. İstifaya ise aslâ cesaret edemiyordu. Binbir zorluk içinde Mühri hümayûnu kabul etmekle beraber bazı kürt aşiretlerinin tâlim ve terbiyesini tamamlamak üzere olduğunu ileri sürerek bir az daha oyalanmak arzusunda bulunan Yusuf Ziya paşa, bu suretle vakit kazanmak istemiş ise de ikinci Mahmudun mükerrer ve sedîf emirleri karşısında daha fazla

dayanamıyarak 1224 yılı Saferi başlarında bulunduğu yerden hareketle istemiye istemiye İstanbul'a gelmiş ve derhal yeni vazifesine başlamıştı. (5). Cevdet paşanın ifadesine bakılırsa bu esnada İstanbul'da sadaret kaymakamı bulunan Çarhacı Ali Paşanın mezkûr vazifeye asaleten inha ve tayinini münasip görecek, hattâ bunu kendisi için bir hak olarak iddia edecek kadar ileri gittiğine hükmetmek icap eder. (6) O çıkan ihtilâllerde yaptığı hizmetleri ortaya sürerek kendisinden başkasının bu işe lâyık olmadığını söylüyordu. Mühri humâyûnun Yusuf Ziya Paşaya gönderildiğini öğrenince pek ziyade üzülmüş, sadareti ele geçirmek uğrunda her fedakârlığı göze almaktan çekinmemişti.

Askeri teşekkül mensuplarının Yusuf Ziya Paşayı istemediklerini her tarafa yaymak maksadıyla İstanbul sokaklarının ev kapılarında ve dükkân kepeneklerinde türlü türlü reklâm resim ve yazıları yazdırıp yazdırmaktan fariğ olmamıştı. Bu maksatla İstanbul kadısı Köstendilli Tahir efendi ile aralarında ceryan eden mükâlemelerde Yusuf Ziya Paşa aleyhinde yaptığı bu faaliyetleri alenen söylemekten de çekinmemişti. (7) Yusuf Ziya Paşanın sadarete tayininden

(5) — Cevdet paşa, Tarih-i Cevdetin; matbaa-i Amire tabı, C: 6, S: 133.

(6) — Aynı eser, c: 6, S: 61 - 62.

(7) — Cevdet paşanın Hamîdizade perverdelerinden olduğunun beyan ettiği Köstendilli Tahir efendi sözünü esirgemez ve bildiğini söylemekten çekinmez cesur ve natûk bir adamdı. Yusuf Ziya paşayı müdafaa etmek hususunda Çarhacı Ali paşaya karşı takındığı tavır ve ifade İkinci Mahmud'un nazarı dikkatini celb etmiş, her hangi bir. karışıklığa meydan vermemek üzere o sene Zilhicesinin onbirinci günü Mihalice nefyedilmişti. Yerine ise Mekkizade Asım ef. tayin olunmuştur. (Bakınız: Tarih-i Cevdet, c: 6, S: 61 - 63) -

dolayı yaptığı bazı çirkin hareketlere rağmen ikinci Mahmut nazarında yine ehemmiyetini muhafaza eden Çarhacı Ali Paşa, bir müddet sonra Kaptanderyalığa tayin olunmuştu. Eşkiya reislerinden olan Kandıralı'nın daveti üzerine nefyedildiği yerden İstanbula gelerek zorbaların zoru ile Kaptanderyalığa geçen Seyit Ali Paşa'nın böyle nâzik bir zamanda Deniz kuvvetlerinin başında bulunması, mahzurlu görülerek 21 Mart 1809 (4 Safer 1224) da azl ve az sonra Afyonkarahisarına nefyedilmiş, yerine ise yukarıda söylediğimiz üzere Çarhacı Ali Paşa getirilmişti (8). Bu suretle Çarhacı Ali Paşa bir müddet bu işde kalmışsada zihni sadaret sevdasıyla sarılmış olduğundan o mevkie geçmek için türlü teşebbüslere girişmekten vazgeçmiyordu. Onun bu arzusu karşısında korku ve telâş içinde kalan Yusuf Ziya Paşa ise mukabil tedbirler almaktan geri kalmıyordu. İkisinin birlikte iş görmesi imkânsızlığını sezen İkinci Mahmut, nihayet Çarhacı Ali Paşa'yı 8 Haziran 1809 (23 Rebiülâhır 1224) tarihinde Kaptanderyalıktan uzaklaştırıp Limni Adasına sürgün etmekten başka çare bulamamış, yerine ise Bursa'da ikamet etmekte olan eski Kaptanlardan Hacı Mahmut Paşayı ikinci defa olarak tayin eylemişti (9).

(8) — Cevdet paşa, Tarihi Cevdet, matbaai amire tabı, c: 6, S: 127. Çarhacı Ali paşa Kaptanderyalığa tayin edildiği zaman Keçeci zade İzzel Molla şöyle bir tarih söylemişti:

شه قازم کرم قائمقام صدر ذیشانی
 نسیم عاطفتله ایلدی ساحلرس مقصود
 چیقاردم عزتا بحر هزجدن درکی تاریخ
 قبودان ایتدی دریایه علی پاشایی شه محمود

۱۲۲۷

(9) — Cevdet paşa, Tarih-i Cevdet, matbaa-i Amire tabı, c:6, S: 134.

Limnide bir müddet menküb durumda kalan Ali Paşa yine ikinci Mahmudun emrile birbiri ardınca Alâiye mutasarrıflığında ve Trabzon, Konya, Kars, Sivas ve Ağrıboz Valiliklerinde bulunmuştur. Trabzon Valiliğinde bulunduğu sırada denizden ve karadan Şehrin kalesini kuşatmış olan Rus kuvvetlerine karşı büyük bir şecaat ve kahramanlıkla müdafaa ettiği tarihen sabittir (10).

Yukarda bir parça temas ettigimiz üzere o, 1222 senesinde tahaşşüt ve tekessüre başlayan Rusların üzerine sevkolunmuşsa da büyük bir başarı elde edemedikden başka bozgunluğa uğramıştı. Bu hezimet Cevdet Paşanın dediği gibi o tarihlerde herkes üzerinde korkunç bir korku ve üzüntü doğurmaktan hali kalmamıştı. Zira ordunun pişdar kısmını teşkil eden bu kuvvetin bozulması, bulunduğu yerde durmaktan mahrum olan esas kısım için en büyük bir darbe olmuştu. (11) 1224 senesi Şaban ayı ortalarında Rusyaya giden Osmanlı Ordusuna yardım etmek üzere yeniçerilerden, dalkılıçlardan (12) Orduyu Hümayûn askerlerinden, kulkehdâsı, pehlivan ve boşnak ağalardan ve diğer memurlardan mürekkep büyük bir kafileye dahi bir aralık başkanlık yaptığı söylenen Çarhacı Ali Paşanın Silistire'ye dört saatlik bir mesafede kâin olan Rus karakolunu ürküterek Tatariçeye varmış, bir takım metrisler kazmak suretile o havaliye yerleşmişti. Bu esnada Serdarı Ekrem de idaresinde bulunan Osmanlı ordusunu Ruscukda bırakarak Tatariçe civarına vasil olmuş ve Çarhacı Ali Paşa ile sair me-

(10) — Aynı eser, c: 12, s: 87.

(11) — Keza, C: 8, S: 249.

(12) — Ahmet Rasim, Resimli ve haritalı Osmanlı tarihi, C: 1, S: 147 - 149.

murlara emir ve direktifler vermişti (13). Biz Balkanlarda vuku bulan bu Rus muhâşamalarından vazgeçerek on sekiz kıt'a gemi ile bir aralık Trabzon civarına bir miktar asker çıkaran Rusyaya karşı Çarhacı Ali Paşa'nın maiyyetindeki şahıs ve askerlerle, gösterdiği başarıyı kısaca kayıt ve işaret etmekle iktifa edeceğimiz. Cevdet Paşa'nın kayıtlarına göre bu esnada Çarhacı Ali Paşa emri altındaki kimselere saldırış emri vermiş ve neticede bir haylısını idama mahkûm ettirmişti. Geri kalanları ise bozguna uğratarak gemilerine canaip kaçmakla hayatlarını güçlkle kurtarabilmişlerdi (14).

1225 yılı sonlarında Trabzon Valiliğinden uzaklaştırılan Çarhacı Ali Paşa, Ankara'da bir müddet oturduktan sonra Konya'ya Vali olarak gönderilmişti. Halk arasında söylenen sözlerden ve okunan destanlardan edindiğimiz bilgilere göre Çarhacı Ali Paşa'nın Konya'daki faaliyetleri arasında Bekir ağa adlı tanınmış bir zatı şehit ettirmesi ilk kayıt edilecek olaylardan birisidir. Cezzar Ahmet Paşanın Napoléon Bonaparte'a karşı kazandığı büyük başarılarda esaslı rolü olduğu muhakkak olan bu zatın Kadı Abdurrahman Paşa zamanında Konya'da oldukça önemli hizmetleri görülmüştü. Başta Konya olduğu halde dolayları halkı üzerinde şöhretini gittikçe artıran Bekir ağa'nın Alibeyhüyüğü civarında vukubulan katli, Konya tarihinin kanlı sahifelerinden birini teşkil eder. Onun katli fermanı ile birlikte Konyaya Vali olarak gelen Çarhacı Ali Paşa, kendisini Alibeyhüyüğü civarında karşılayan Bekir ağayı çadırda namaz kılarak ve

(13) — Cevdet Paşa, Tarihi Cevdet, C: 9, S: 165.

(14) — Aynı eser, C: 9, S: 264.

secdeye vardığı sırada cellâtlarına öldürtmüştü. Bazı kimselerce "Koç Bekir ağayı bu suretle ortadan kaldırmakla iktifa etmeği az gören Mahmut II. ayrıca Konyadaki emlâk ve akarının da müsadere edilmesi hususunda bir ferman daha göndermekten çekinmemişti. Osmanlı hükümdarının emirlerini sadece yerine getirmekten başka esaslı bir rolü olmaması onu bazı kimselerce, affedilebilir farz ettirirse de tarih nazarında durumu, öy-

le sanıyoruz ki, her halde uzun zaman için lekeli kalmaktan kurtulamıyacaktır (15).

Bununla beraber biz olayları yön­süz bir zaviyeden görmek isteğinde olduğumuzdan dolayı Konyalı Şemî'nin onu öven parçalarını da buraya kaydetmekten çekinmiyoruz. Koca âşık, yazdığı bir destanda kendisinin ve Çarhacı Ali Paşanın katıldığı bir cengi şu suretle tasvir etmektedir. (16)

Nedenlû var ise ervâhı mü'min
Bu cenkte Allahü a'lem beraber
Bayü geda yüzbin asalı miskin
Ricali gaiban mübhem beraber.

Kuşattı askerler sol ile sağ
Bellerinde âhen gayret kuşağı
Yürüttü önce tuğu, sançağı
İzn-i hakla Sadrazam beraber.

Gökte melâikeler bizimle bile
Hazret-i Ali bindi düldüle
Yüz yirmi dört bin Peygamber ile
Abamız Hazret-i Âdem beraber.

(15) - Şehit edildiği yere defnedilen Bekir ağanın gökmermerden işlenmiş mezar taşında şu kitabe görülür :

هوالباقى
ایچوب جام صفادن شری
ایدوب فانی جهانندن عزاتی
قالدی وقتم وصیت ایدم
ایلدی حق بکا شهادت دولتی
عزوجنان درگاه عالی
متسلم ایات سیدی قوچ بکر آغا
روحنه فاتحه

۱۲۲۶

(16) - Matbu Şemî divanı, 1226, S. 21-22.

Ebubekir, Ömer, Hazret-i Osman
Amm-i resulullah Hamza kahraman
Timur ton giymiş hezâr pehlivan
Her biri Zaloğlu Rüstem beraber.

Git sefere kulu isen Allah'ın
Gitmez isen ümmeti değilsin ol şahın
Nur-i dideleri Resulullahın
Fatimatüzzehray-ı mahrem beraber.

Şehidan zümresi oldular hazır
Cümlelerin Mâbûdu yezdan hazır
Ordu ordu gezer İlyas'la Hızır
Yaralı kullara merhem beraber.

Geldi kudretullah uyandı dünya
Bu gazaya cümle olduk müheyya
Serfirazı evliya Hazreti Mevlâna
Yanınca İbrahim Edhem beraber.

Bu seferin halk olundu ricâli
Buldu kemalini yakın zevali
Mey yerine hain Mosko Kırâli
Gezdirsen yanınca olsam beraber.

Bu gazaya giden kul olur makbûl
İnşallah bu sene fütûhat memûl
Gazi sultan Mahmut sancağı Resûl
Fahriâlem, nuru Ekrem beraber.

Yüzellibin âlim ilmile âmil
Kuşandı meyâne seyf-i hemâil
Ali paşa oldu sancağa hâmil
Vezir-i muhterem mülhem beraber.

Çekilsün orduya mevç mevç asker
Yazın kılınçlara Allahü ekber
Sure-i Fetih okur duacı kemter
Şem'i didesinde (.....)[*] beraber.

Konyalı Şem'inin Çarhacı Ali pa-
şa'yı aynı zamanda ilgilendirmekte
olan bu destanından (17) başka man-
zûm bir parçası daha vardır ki bu da
vaktile eksik bir şekilde basılan di-

vanında mevcûd bulunmaktadır. Biz
Çarhacı Ali Paşayı yakından ilgilen-
dirmesini düşünerek bunu da burada
tekrarlamayı uygun görüyoruz.

Mübârek eylesün Mevlâ bu şiirim yadigâr olsun
Didim herkim sebab oldise anlar berhudâr olsun.

Melâikler ederler gök yüzünde cümlesi hayret
Kudûmi bahşle ikbalî devlet bahtiyar olsun.

Bu bağda her bahar oldukça bir âhû güzel nihâl
Selâmet bezminin tâze dirahî meyvedar olsun.

Sığınsun sayesinde sadhezâr hamuş-ü sergerdan
İhâta eylesün dünyayı hükmü sâyedar olsun.

Cihanda günbegün kadrin yüce etsün ulutanrı
Serinde mürğî devlet âşiyânı berkarar olsun.

Sezâdır bu mahalde yükselte âbaü ecdâdı
Bu da bir çarhacı Ali paşa'dan yadigâr olsun.

Sefa ü zevkiniz hallâk-ı âlem eylesün müzdat
Bu derdment Şem'i himmet fanûsunda hep yanar olsun.

(*) Konya Eski Eserler Müzesi kütüphanesinde iki tane Şem-i Divanı bulduk. 1226 tarihli-
sinin 22.ci sayfasında bu son satır aynen:

(شمعی دیده سنده «نورم» برار)

1302 tarihli-
sinin aynı sayfasında ise:

(شمعی دیده سنده «نورم» برار)

yazılıdır.

Bu yazılar, Ali Paşa hakkında medhiyye
olarak yazıldıklarına göre doğrusu:

(شمعی دیده سنده «نور عیم» برار)

olmak ağıleptir. Hatâ, vaktiyle istinsah eden-
lere aittir. «Konya»

(17) — Tarih incelemelerinde destanlar,
halkın hislerine terceman olan varlıklar ol-
duğu için öneninin bizce fazlalığı şüphesiz-
dir. Gencosmanın ölümü üzerine söylenenleri
başta olduğu halde Alemdar Mustafa paşaya
ve Kadı Abdurrahman paşaya ait olanları be-
lirsiz kağan tarihi hâdiselerin mahiyetini ay-
dınlatmak hususunda faidesi çoktur. Şem'i nin
Çarhacı Ali Paşayı ilgilendiren destanını kayıt
ederken düşündüğümüz şey de budur.

Kadı Abdurrahman paşanın beş, altı yıl kadar süren valiliğini takip eden günlerde Konyaya gelen Çarhacı Ali paşanın bu sonuncu memuriyetinde yaptığı işlerle gösterdiği hizmetlerin bizi daha ziyade ilgilendireceğini bir daha tekrarlamayı lüzumsuz görüyoruz. Yalnız bu yolda bugün elimizde کافی miktarda belge bulunmadığından ancak mevcutlarla iktifa etmek mecburiyetinde kalıyoruz. Bu cümleden olmak üzere onun Konya'dan ayrılış ile yakından alakadar olan Tekelioğlu İbrahim bey meselesine de kısaca temas etmeden geçemeyeceğiz. Çarhacı Ali paşa Konya Valiliğinde bulunduğu sıralarda Osmanlı hükümetine isyan bayrağını kaldıran İbrahim bey üzerine Seraskerlik ünvanı ile memûr edilmişti. Fakat o bu sonuncu memûriyeti sırasında başından geçirmiş olduğu olayların önemlilerinden Tekelioğlu İbrahim bey kıyamında esaslı bir başarı elde edememişti. Emrindeki askerî kuvveti iyi idare edememesi yüzünden Teke civarında bozguna uğramasına sebep olmuş ve bunun neticesinde ise vezaret üzerinden alınarak tekrar Limni Adasına sürgün edilmişti (18). Limniden sonra Keşanda bir müddet kalan Çarhacı Ali paşa nihayet bu sonuncu

(18) — Çarhacı Ali Paşanın azlinden sonra Tekelioğlu üzerine Kaptan Mehmel Husrev Paşa gönderilmiştir. Bu zat mezkûr isyanı kısa bir zamanda bastırarak o havalide emniyet ve âsâyişi temine muvaffak olmuştur. (Bakınız: Tarihi Şanizade C: 2, S: 209 - 221. Tekelioğlu İbrahim'in babası ve ecdadı o havalide uzun zamandanberi tağallüb ile tanınmışlardı. Hiç bir zaman sedakata yanaşmak istemiyen bu âilenin o bölgeden uzaklaştırılması uygun görülmüş ve sâdir olan bir فرمانla çocuklarıyla birlikte cümlesi Selânik'e sürülmüşlerdi. (Tarihi Şanizade c. 2, s: 223).

menfasından Kars muhafızı olmuş ve bir kaç yıl sonra ise Sivas ve 1820 (H:1236) tarihinde de Ağrıboz valiliklerine gönderilmişti. Ağrıboz valisi iken bir aralık Osmanlı Hükümdarınca azli cihetine gidilmişse de o sıralarda devletin başında Savaş gibi bir çok önemli gâileler olduğundan bundan muvakkaten vazgeçilmiş ve yine aynı vazifede bir müddet daha alıkonulmuştu (19).

Memleket idaresinde gösterdiği yolsuz hareketleri dikkat nazarı çektiğinden orada daha fazla kalması tehlikeni görülmüş ve bütün malları müsadere edilmek ve üzerinden vezirlik rütbesi alınmak suretile Tokat'a sürgün edilmişti. (20) Çarhacı Ali paşa menfasını Tokat'dan sırası olan konya'ya tahvil hususunda çok uğraşmışsada buna muvaffak olamamıştı. (21) Sivas'ta bulunduğu sıralarda halk ile arasında vuku bulan bir geçimsizlik üç ay kadar uzamış ve neticeyi lehine halletmeye muvaffak olmuştu. Sivas'tan sonra Karahisar'da ve iki yıl kadar da Âläiye ve İçel mansıplarında bulunduğu, söylenmekte olan Çarhacı Ali paşa, Ağrıbozdan sonra ikamete memur edildiği Tokat'da hayata gözlerini kapamıştır. 1823 (H 1239). Esat efendiye göre «şecaati müstağni-i târif ve tama'kârlığı ise vareste-i tavsif» olan (22) Çarhacı Ali paşa Tokatda Hatûniye camii mezarlığına defnedilmiştir. (23).

(19) — Esat efendi, Vekayinâme, Millet Kütüphanesi, Tarih kitabları (yazma), c: 1 s: 272 - 273

(20) — Aynı eser C: 1, S: 285 - 286. Çarhacı Ali paşanın Tokat'a nefyinden sonra yerine Ömer bey tayin edilmiştir.

(21) — Keza, C: 1, S: 318.

(22) — Keza, S: 321.

(23) — İsmail Hakkı, Kitabeler, 1927. S: 32.